

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Nunquid nam lex æterna sit summa ratio in Deo existens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Hierc. ma potestatibus sublimiorib. subdita sit. Et de diuina Hieremias 31. Dabo legem meam in uisceribus eorum & in corde eorum scribam eam.

Pro quaestione huius intellectu recolendum est discrimen illud quod capite huius libri adnotauimus interius acceptum pro lege que est iustitie regula, & acceptum pro iusto quod est eiusdem virtutis obiectum. Hoc. n. supposito facile ad presentem quaestione duabus conclusionibus respodetur. Prior est: Quatuor sunt legis species, que in titulo quaestione proponuntur. Lex enim (ut supra exponetes dicebamus) nihil aliud est quam regula & preceptio prudentie, per quam q. curam gerit Republice illam gubernat & administrat, gubernatorum autem primus supremusq. est Deus, unde omnis potestas deriuat. Secundus uero homo q. eius minister est, perq. eius auctoritate institutus, ergo secundum conditiones & modus gubernandi tam in Deo, quam in homine similitudis est sumedus: que legum numerus. Quod autem hac ratione quatuor distinguant legis species, sic patet, Deus in primis uniuersalis gubernator, ab aeterno uniuersorum ordinem ac dispensationem & regimen mente concepit, cuius conceptionis instar leges omnes constituenda sunt, illa ergo ordinatio & preceptio lex aeterna secundum naturam suam nuncupatur. Mox quia idem Deus auctor est naturae singulis reb. suos indidit instinctus & stimulos, qbus in suos fines agerentur, sed homini praecipue naturalem normam mente impressit, qua se secundum rationem, qua illi naturalis, eorum scilicet atque hec ex lex naturalis, eorum scilicet principiorum q. absque discursu lumine naturali per se nota sunt, ut id facias alijs quod tibi fieri uis, & similia Deinde & eadem hominem facultate tribuit, & pro temporum, locorum, ac negotiorum qualitate per eandem legem naturae quas alias expedire iudicaret, ratiocinando constitueret, q. ideo leges ab auctore suo humane nuncupantur. Attamen quia non ad finem tantum naturalem, q. est pacificus, quietusq. reipublicae status, conditi sumus, ad quem finem praedictae leges sufficerent, uerum & ad supernaturalem felicitate creati, aliam Deus nobis insuper posuit, supernaturalem

legem tam ueterem scilicet quam nouam, quae ad illum supernaturalem finem nos adduceret. Et haec est lex diuina. At quia de horum singulis seorsum perspicacius facturi sumus sermonem, satis est hic numerum explicuisse. Adhibetur tamen secunda conclusio, quae superioris corollarium est. Non eodem modo species istae legum differunt, aeterna enim differt ac ceteris tribus, quod ipsa fons illarum est & origo, non utriusque laeta, sed ferens, non impressa, sed imprimens, non denique alterius participatio, sed lux, cuius aliae sunt participationes. Reliquae uero inter se hoc distant, quod lex naturalis, est impressio facta in ipsa creatioe naturae, lex uero humana, est regula ab homine posita, & facultate sibi diuinitus collatam, lex uero diuina, est lumen infusum homini, quam ideo Hieremias uocat legem scriptam in cordibus. Igitur quamuis lex aeterna, diuina etiam sit, differt tamen a diuina positiua, quod illa in Deo ab aeterno existit, haec uero in nobis ex tempore.

Responsio ergo primi argumenti ex his que dicta sunt facile colligitur. Etenim quia ius pro eo quod est iustum, aequas illa est, quae in temporarijs reb. constituitur, nullum est ius hoc modo aeternum, licet sit lex aeterna. Iustum autem hoc aut constituitur a rebus ipsa natura, in qua lex naturalis uersatur, ut mutuum aut depositum reddere aut constituitur a lege positiua: Et hoc appellat Arist. 5. Ethic. iustum legale, scilicet quod antea nihil referebat, sed postquam positum est refert. Huc autem legitimum iustum aut a lege humana instituitur aut a diuina, de qua neq. Isidorus initio Decretorum, neq. ius civile meminit. Et ideo non dignoscunt nisi ius naturale & humanum, quod in ius gentium & civile subsecarur. Ad secundum respondetur, legem formatam non esse proprie legem, ut quae sua parte natura rationi non subditur, neque est in mente sed in membris. Dicitur autem per metaphoram lex, quia inclinat in sensibilia obiecta, de qua articulo tertio latius.

ARTICVLVS. II.

Virum lex aeterna sit summa ratio in Deo existens.

Restat ergo ad singulas legis species descendere. Et primo in hoc secundo articulo exponitur aeternae substantia

Secunda conclusio

Ad primum argumentum

Ad secundum argumentum

Lex aeterna

Argu. 1. a parte negatiua. stãtia & natura, an videlicet sit rō summa in Deo existēs. Arguitur ergo, primis, nullam esse legem æterna. I. ex enim illis ponitur, quibus promulgatus, nulli autem æterni fuerit homines, quibus aut ponetur, aut promulgatur, ergo.

Argu. 2. Præterea lex importat ordinē in finem nihil at æternū ordinari pōt in finē, quia referri nequit in aliud, ergo nulla est lex æterna. Tertio arguitur, nō existere i Deo. Si lex ulla æterna ē in Deo, idē est q̄ rerū rō, rōnes autem in ipso nō una, sed plures sunt, dicenti li. 83. q. Aug. q̄ Deus singula feci proprius rōnib ergo lex æterna non est una. Vel negādū est idē esse in Deo q̄ rō. In cōtrariū & Aug. li. 1. de lib. arb. ubi ait, lex quæ sūma rō noīat, nō pōt cuiuspiā intelligētī nō inēdmurabilis æternaq. uideri, cui semper obīperandū est, æternū autē & incommutabile in solo Deo existit.

Conclō ratiua. Ad illā q̄onē hac unīcā cōclōne tñdē, quā Aug. modo citatus affirmat. Scilicet æternā legē, esse rōnē summā in Deo existētiem. Eandē quippe S. Th. 2. 2. q. 93. lucide, ut pleraq̄ oīa, hoc pacto demōstrat. Deos ut auctōrē primus omnīū, ita, & unī uerōrū sumus gubernator in artifice aut necessariū est rōnem ordinis rerū faciēdā rō præformari, quæ ars seu exēplar est, & i gubernatore rōnē quoq. præexistere eorū quæ agenda sunt, quæ sit ueluti oīū regula & norma, ergo in Deo necesse ē & rerū oīum creandarū faciendarūq. sapiētīā extare & omnīū ēt gubernandarū regulam. Atqui ut sapiētīæ rō, quæ cuncta creat, rē nomenq. hēt artis & exēplaris & id earum ita & eiusdē sapiētīæ rō quæ cuncta i suos debitos fines ordinar, disponi promouer, rōnē legis obtinet. Igit̄ cū lex (ut supra dictū est) nihil aliud sit q̄ dictamē rōne practica i Præcipe quia cūcta sibi subdita gubernat, sit ut lex æterna in Deo nihil aliud sit, q̄ sempiterna rō suæ sapiētīæ, quæ mūdi unīuersitātē legit. Etenim uti sua substātia & natura, sic, & quæq̄d attributorū i ipso existit æternum est, ut ipsa de se sapiētīa Prou. 8. prædicat. Ab æterno ordinata sū, & ex antiquis antequā terrā fieret, &c. usq. adeo hæc fuit semper cōclō, lumine ēt naturali resplicēdēs, ut ipsi ēt Philosophis in notuerit vñ Cicero lib. 2. de legib. Hanc, inquit, uideo sapiētīssimorū esse sūtiām, le

gē neq. hominū ingenīū excogitatā, neq. scitum esse aliq̄d populorum, sed æternū quiddā, q̄ unīuersum mundū regeret, imperandi prohibēdiq. sapiētīa. Ita principi legē illā, & ultimā mentē esse dicebant oīa rōne aut cogentis aut uertantis Dei, ex qua uilla lex (nālem adnotat) q̄. Dij humano generi dederunt, recte est laudata. Hęc ille. Ex hac cōclōne fit cōsequēs nō conuerti legē æternā ac diuinā, q̄ uocant posituā, ut articulo proximo expositu reliquimus. Qualis fuit tam Moyfi q̄ Euāgelica.

Ad primū igit̄ arg. rñdetur, rōnē illā, quæ lex est, ab æterno existisse in Deo, sola rōne ab eius substātia differentē, quæ futura cuncta, ut sibi p̄sentia inspectabat. Etenim ut ad Ro. 4. Apost. auctor est, uocat ea quæ nō sunt tanq̄ ea quæ sunt. Promulgatio autē eius & uerbo præcellenti ordine, & scripto fit. At qm̄ promulgatio, & loquutionē denotat promulgantis, & subditorū audiū nō prioris æterna fuit, nēpe diuinū uerbū expressa mētis cōceptione gentiū, & liber uitæ sempiterna quoq. mēte cōscriptus. Rō uero posterioris esse nequiuit nisi p̄ talis, nā æternus nemo fuit q̄ audiret. Cēpit ergo lex illa innotēcere in mundi primordio per legē naturalem, & antiqua patribus præscriptā, ac deniq. nobis per Euāgelicā quam Verbu ipsū, homo factū, nobis, pmulgauit. Ex hoc fit cōsequēs, legē æternā solis post Angelos hominib. eisdemq. unīuersis esse notā, illis, i. fœlicibus cœlicolis per essentiā, quā facie ad faciem intuentur, nobis at per irradiationē, sicuti sol ut in aula, eandemq. plus minusue susceptā Nulli. n. mortalium existit: quib. non cognitio quæpiā ueritatis effulgeat, ueritas autē oīs (ut libro de uera relig. auctor est Aug.) irradiatio quædam est & participatio legis æternæ, omnibus ergo est, licet gradibus inæqualibus, nota. Et per hæc cōcordia cōciliatur inter illud Pauli. 1. ad Corin. 2. Quæ sunt Dei nemo nouit nisi spūs Dei, atq. alterū ad Rom. 1. Inuisibilia Dei per ea quæ facta sunt: intellecta conspiciuntur. Diuino: um. n. cognitio in seipsis soli Deo propria est & beatis quibus ipse p̄sens resulget, nobis autem eandem donatur æternā legem per effectus conspiciere. Nemo autē p̄ter ipsum pōt ea cōprehendere. Quare de isto cōm-

Dedu-ctio.

Ad primū arg.

Corollarium.

August. Conciliantur duo. Pauli loca.

Elegans ratio S. Th. p̄ conclusione.

Cicero.

Ad secū
dum.

Ad ter-
tium.

prehensario iudicio loquebatur eodē libro de vera relig. Aug. ubi aiebat, Lex æterna est de qua homines iudicare non possunt. Sunt. n. iudicia eius (vt ait Paulus) incomprehensibilis abyssus. Ad scđm autē principiā argūm rōdetur nō esse legi necessariū in finē alium referri, sed vt per ipsam subditi referantur in finem. Lex ergo æterna non refertur, sed per ipsam Deus cuncta quæ fecit in seipsum refert, qui est A. & O. principium & finis. Ad tertium deniq. respondetur q̄ sicut in Deo ars factibiliū ratione differt ab æterna lege, qua agibilia gubernantur, sic & rōnes rerum quæ sunt idē hoc est exēplares formæ, quas diuina mēs cōtinetur in rerum fabrica, ab eadem æterna lege rationē differunt. Est ergo lex una, rōnes uero iste de quibus Aug. loquebatur, tot quot sunt rerum species. Differunt. n. rōne in ordine ad ipsarū effectus.

ARTICVLVS III.

Utrum leges uniuersæ ab æterna promanēt.

Prima
rō ad p
rē nega
tiuam.

Paulus.

Esaiās.

Secūda
ratio.

Satisfi-
qōnigi-
tate uni-
ca cōclu-
sione.

August.

Consequitur hoc tertio articulo, vt uideamus utrum leges reliquæ omnes ex hoc fonte luminum deriuentur, & arguitur a parte negatiua. Est lex formis quæ (vt supra audiuimus) ait Paul. repugnare legi Dei, suntq. & iniquæ hominum leges de quibus Esai. 10. Væ qui condunt leges, iniquas. Leges atē legi æternæ aduersantes, atque ab illa deflexæ nequeunt ab illa deriuari ergo non omnis lex ab æterna deriuatur. Scđo arguitur. Leges humane (vt i. deliber. arb. auctor est Aug.) multa permittunt quæ æterna lege prohibentur, vt meretricia & mendacia, ergo eiusmodi leges nō possūt ab illa emanare. In cōtrariū autē est illud Proverb. 8. Per me Reges regnant, & legū conditores iusta arcernunt. Ad qōnē, hæc uerissima eademq. lumine naturali cōperrissima cōclusione rōdetur. Ois in uniuersum lex præter, æternā, quæ rōne iusti quippiā cōtinet, ab illa æterna deriuatur. Assertio est Aug. eod. lib. 1. de liber. arb. ubi ait, Nihil est iustum ac legitimum qđ nō ex æterna lege homines deriuatur. Atqui naturam huius causæ impartim superiori questione articulo de legislatoribus attingimus, & nūc emunctius expri-

mamus oportet. Est. n. ordo in natura causarum ita dispositus ut inferiores non nisi superiorū uirtute admotæ moueāt. Vnde (vt s. Philic. auctor est Aristot.) necesse est primum motorem cōficere a quo inferiores reliqui depedeant. Si enim primus nō moueret, reliqui neutiquam mouere ualent. Eunde ordinem & 1. Ethic. inter arietes ostendit. Illam quæ maxime est architectonica reliquis ueluti Princeps imperat, igit in legib. quibus mundus gubernatur, idē est ordo meditandus & confitendus. Nepe ut orum sit una suprema q̄ caput earū sit & origo. Hanc at appellamus (ut ipsa est) æternam. Quod si scisciteris an eo præcisē dicatur æterna, q̄ neque initium habuit, neq. habitura sit finem? Respondetur nō idcirco solum, uerū ob hoc maxime q̄ nulla sit rōne mutabilis, nec ulli uarietati subiecta, sed sicut in naturalib. primus motor, qui immobilis est, causa est moruum sub se lōge differentium, sic lex æterna, immota persistens, causa est vt mortalū leges, eorum uariabili cōditiōne mutata, permittentur. Ipsa. n. uniformis ac maxime una iussit vt natura integra, oia essent communia corrupta uero, iter diuersos dominos distribuerentur. Quo fit ut lex hæc a nulla sit alia deriuata, nec uero a seipsa, talis n. assertio secū pugnet. Quod si quis arguat contra, non omnem legem ab illa deduci, nam lex diuina puta Euangelica nō apparet quomodo inde defecdat, cum non uideantur esse duæ. Itā proximo articulo responsum est, diuinam positiuam, esse effectum ac participationē illius æternæ. Ob id. n. dicitur positiuā, q̄ posita est nobis, hoc differens a naturali, quæ eiusdem æternæ est etiam participatio, qđ naturalis ordinat nos proxime ad finem naturalem, diuina uero ad supernaturalem, ut paulo inferius euidentius fiet.

Ad primum igitur arg. de lege somitis quam Pau. existere in membris ait, legisq̄ mentis repugnare, iam supra diximus existere in ipsis, nō tāquam in regulante, sed tanquā in subiectis naturalib. appetitibus inclinatio. Quæ dicit lex somitis seu fomes ex priuatione iustitiæ originalis derelictus, qui quidem nihil aliud est q̄ sensualitatis pondus Bisatiā namq. inclinatio aliqua dī lex. Vno modo inquantū per ipsā dicitur

Aristot.
Rō con-
clusiōis.

Questio
Rōo. 6.

Obie-
ctio.

Solutio.

Ad pri-
mū arg.